

Starptautiskajā zīmju valodu dienā Latvijas mācītāji vienojās lūgšanai zīmju valodā

Lūgšana "Mūsu Tēvs"

Latviešu zīmju valoda skolās!

20. septembrī LR Saeima papildinājusi un 4. oktobrī LR prezidents izsludinājis

Izglītības likuma 9. pantu ar 2.¹ daļu šādā redakcijā:

„Izglītības iestādēs, kuras īsteno speciālās izglītības programmas izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem, kā arī citās izglītības iestādēs, kurās tiek nodrošināta atbilstoša mācību vide izglītības ieguvei latviešu zīmju valodā, izglītību var iegūt latviešu zīmju valodā.”

Tas ir LNS ilgstoša, neatlaidīga darbu gadu rezultāts. Par skolu dzīvi lasiet – 9. lpp.

Latviešu zīmju valodā var izteikt visu – arī Tēvreizi!

Par godu pirmajai Starptautiskajai zīmju valodu dienai 23. septembrī un pāvesta Franciska Latvijas vizītei dienu vēlāk LNS sagatavoja video, kurā 7 dažādu kristiešu konfesiju mācītāji skaita Tēvreizi latviešu zīmju valodā. Starptautiskā zīmju valodu diena 23. septembrī visā pasaulē tika atzīmēta pirmoreiz.

Tālāk lasiet 3. lpp.

Daudzpusīgi notikumi lielā izvēlē

Nedzirdīgo nedēļas pasākumu programma bija ļoti plaša, daudzpusīga un ar savu “odziņu”, jo tajā tika ieguldīts liels LNS darbs ar mērķi, lai ikviens mūsu cilvēks varētu izvēlēties un gūt kaut ko noderīgu, prātam un sirdij tīkamu. Šajā numurā pārskats šīm ar notikumiem bagātajām dienām.

Tālāk lasiet 4. lpp.

Latvia 100 =

Strauji tuvojas lielais mūsu valsts notikums – simtgade. Arī nedzirdīgo kopiena un LNS dod savu ieguldījumu šo svētku atzīmēšanā – jubilejas gadā realizēti vairāki projekti, to skaitā lielākais videostāsts “Vēsturiskais ceļš uz simtgadi”, Lielkoncerts Latvijas simtgadei un citi. Tagad top teatralizēts uzvedums “Latvija likteņa vējos” ar pirmizrādi 17. novembrī pl.13 Rītausmā. Lasiet 5. un 8. lpp.

Mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā

Mūsu dienišķo maizi dod mums šodien

Sākumu lasiet 1. lpp.

Daudz plašāku ievērtību izpelnījās pāvesta Franciska viesošānās Latvijā 24. septembrī, kas ir īpašs notikums mūsu valstij un visu konfesiju kristiešiem, to vidū arī nedzirdīgajiem, kuri pārstāv dažādas kristīgās konfesijas. Par godu minētajiem nozīmīgajiem notikumiem Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) sagatavoja īpašu video – lūgšanu latviešu zīmju valodā.

Šīs iniciatīvas autore un īstenotāja LNS viceprezidente **Inese Immure** atzīmē: “Praktiski darbojoties, no ieceres līdz mērķim nonācu mēneša laikā. Rezultātā mūsu radošā

komanda ir izveidojusi 1,46 minūšu garu video, kas skatāms LNS mājaslapas sadaļā “Zīmju valoda”. Objektīvu iemeslu dēļ tajā nav iesaistījies uzrunātais pareizticīgo mācītājs.

Liels paldies visiem mācītājiem, kā arī Jurim Grundulim, Diānai Jostai, Dacei Pīterniecei un Ievai Immurei, kas palīdzēja īstenot šo īpašo projektu “Latvijas mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā”.

Tēvreizi jeb lūgšanu “Mūsu Tēvs” zīmju valodā skaitīja: Cēsu Romas katoļu draudzes prāvests Ronalds Melkers, Rīgas Sv. Jāņa evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs Ingus Dauksts, Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudzes mācītājs tēvs Nikolajs Vasīļjevs, Latvijas Baptistu draudžu savienības bīskapa vietnieks Edgars Godiņš, Septītās dienas adventistu Rīgas 1. draudzes palīgmācītāja Vineta Laudurga, Rīgas Evaņģēliskās Vasarsvētku draudzes “Cerība” mācītājs Jānis Sadovskis un Latvijas Apvienotās metodistu baznīcas Rīgas 1. draudzes studentu lokāl-mācītāja Anna Dobeļe. Tēvreizi zīmju valodā

viņi apguva gan ar video starpniecību, gan klātienē.

Ar šo projektu LNS atgādina sabiedrībai, ka zīmju valoda ir pilnvērtīga valoda ar bagātu zīmju krājumu, kurā var izteikties par daudzām tēmām, un nedzirdība noteikti nav šķērslis arī lūgt Dievu, tikai mēs to varam darīt zīmju valodā.

Vineta Laudurga, kuras draudzes locekļu vidū ir vairāki nedzirdīgie, dalījās domās par šo projektu: “Ne visiem mācītājiem ikdienā ir kontakts ar nedzirdīgajiem, kas ir būtiska sabiedrības daļa. Man pašai nav grūtību runāt zīmju valodā un pielāgot tās adventistu tradīcijām.”

Ronalds Melkers atzīst, ka “projekts ir laba ideja, kura jāturpina pilnveidot. Lūgšana ir dziļš saziņas veids, jo Dievs ir mūsu visu Tēvs, kurš nevienu nešķiro, viņam esam vienādi mīļi. Ir patiesi brīnišķīgi, ka pastāv šāda nedzirdīgo kopiena, kura spēj vienot, kopēji risināt problēmas un nonākt pie jaunām idejām un rezultātiem.”

Video “Latvijas mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā” varat noskatīties LNS mājaslapā sadaļā “Zīmju valoda”. ▲

Sagatavoja Ilze Kopmane

Pirmo reizi aptiekā ar e-tulku

No 27. septembra “Dzirciema” aptiekas, kas atrodas Rīgas Stradiņa Universitātes (RSU) Stomatoloģijas institūtā, nedzirdīgie apmeklētāji var attālināti izmantot zīmju valodas tulku jeb e-tulku pakalpojumu, lietojot videozvanu un īpaši uzstādītu planšetdatoru.

Tas ir pirmais gadījums Latvijā, kad nedzirdīgais aptiekā var sazināties ar farmaceitu bez ierobežojumiem un tulka tiešas klātbūtnes.

Kad dzirdīgi cilvēki dodas uz aptieku, lai iegādātos medikamentus, viņi var runāt ar farmaceitu un noskaidrot visu nepieciešamo. Diemžēl daudziem nedzirdīgajiem tas nav iespējams. Viņi parasti zāles pērk bez konsultācijas ar farmaceitu, bet e-tulka izmantošana uzlabo aptiekas pieejamību tiem, kas nedzird.

Dzirciema aptiekas vadītāja Sigita

Čulkstena: “Esam ļoti priecīgi par tādu ideju un tik vienkāršu tehnisku risinājumu saziņai ar nedzirdīgu pacientu. Līdz šim centāmies izprast pacienta sacīto pēc lūpu kustībām un rakstveidā. Bet tas vienmēr ir nepietiekami, jābūt pilnīgai pārliecībai par to, ka pacients ir sapratis un zāles lieto pareizi.”

Pakalpojums nodrošināts sadarbībā ar LNS. Kvalificēti zīmju valodas tulki attālināti caur Skype katru darba dienu no pl. 8.30 līdz 17 nodrošinās sarunu starp nedzirdīgu apmeklētāju un farmaceitu, kā arī gadījumos, kad nepieciešama akūtā palīdzība zobārstniecībā (zobu raušanā un labošanā, sejas traumu ārstēšanā).

Mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegto risinājumu izmantošana ir solis uz vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu nedzirdīgiem cilvēkiem.

Juris Grundulis, pirmais aptiekas klients ar e- tulku: “Ļoti ērti, ja šādi, attāli-

nāti izmantojot dzimto zīmju valodu, varēju saņemt paplašinātu informāciju par man nepieciešamo palīdzību, noskaidrot savas problēmas risinājumu. Rakstveidā to būtu grūti izdarīt.”

Latvijas Nedzirdīgo savienība izsaka pateicību **RSU Stomatoloģijas institūta zobārstam Arnoldam Bitem** par sadarbību šīs idejas realizācijā. LNS viceprezidente Inese Immure stāsta:

“Laikam jau liktenis mani saveda kopā ar Arnoldu Bīti, kurš interesējās, kā varētu palīdzēt nedzirdīgajiem pacientiem. Tad es viņam pastāstīju jau labu laiku auklēto ideju par šādu tulku. Tā sākās mūsu 9 mēnešu sadarbība, kas sniegusi sekmīgu galarezultātu.

Paldies arī LNS biedrei Nadeždai Jefremovai, kura mani informēja, ka kādā Maskavas aptiekā nedzirdīgie zāles var nopirkt, izmantojot tulku internetā.”

Citas aptiekas varētu sekot Dzirciema aptiekas piemēram, tāpēc ieteikums visām biedrībām ievākt informāciju, kuras aptiekas nedzirdīgie vairāk apmeklē, un tad LNS sadarbībā ar A.Bīti ar tām varētu uzsākt sarunu par attālināta tulka pakalpojuma ieviešanu. ▲

Sagatavoja Ilze Kopmane
Foto: Juris Grundulis

Sākumu lasiet 1. lpp. **“Daudzpusīgi notikumi lielā izvēlē”**

Visās biedrībās durvis atvērtas

25. septembrī bija Atvērto durvju diena visās LNS biedrībās.

Rīgā LNS Rehabilitācijas centra Zīmju valodas attīstības nodaļā viesojās skolēni no Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem. Viņi parādīja savus video – pasaku stāstījumus zīmju valodā.

Rēzeknes biedrībā viesojās jaunieši no Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (*augšējā attēlā*).

Tikšanās un vērtīgi padomi

26. septembrī Rītausmā LNS viceprezidente Brigīta Lazda informēja par **Nedzirdīgo nedēļas notikumiem**, Aldis Ādamsons dalījās savos iespaidos par Amerikas ceļojumu, bet politologs Juris Rozenvalds stāstīja par vēlēšanām: kāpēc jāpiedalās, kā izvēlēties, par kuru partiju balsot u.c.

Kas ir SASAP? Kā ērti ceļot?

27. septembrī aptiekā Stomatoloģijas institūtā Rīgā, Dzirciema ielā 20 tika atklāts jauns pakalpojums nedzirdīgajiem – iespēja sazināties ar aptiekas darbiniekiem caur e-tulku (*centrālajā attēlā*). Par to sīkāk sk. Ineses Immures rakstu “Turpmāk aptiekā ar e-tulku” (*3.lpp.*).

Vēlāk tai pašā dienā LNS mītnē bija **tikšanās ar aplikācijas SASAP izstrādātājiem** (*apakšējā attēlā*). Tā radīta nedzirdīgo ērtākai komunikācijai ar ārkārtas dienestiem. Aplikācija būs gatava lietošanai apmēram pēc mēneša. Aplikācijas veidotāji parādīja, cik tālu jau tikuši un aicināja sniegt ierosinājumus. Diskusijā atklājās, ka SASAP var lietot tikai, piemēram, ar Android jaunākajām versijām, sākot no piektās, bet ļoti daudziem ir 4. versija un viņiem jaunā aplikācija šobrīd nav pieejama. Tika solīts, ka aplikācija būs piemērota arī Android 4. versijai.

Pēcpusdienā bija **tikšanās ar LNS valdes locekli Aināru Osmani**. Viņš dalījās savā pieredzē, kā nedzirdīgs cilvēks viens pats, bez tulka pavadišas var ceļot pa pasauli. Liela nozīme ir tam, ka ļoti daudz informācijas var iegūt internetā. Piemēram, ja ir grūti izvēlēties, uz kuru vietu braukt, tad internetā jau iepriekš var apskatīties, kā tur izskatās, kādas iespējas, tūrisma objekti utt. Liela nozīme ir arī

transporta izvēlei, piemēram, lidmašīnas ir visātrākais transports. Pirms lidošanas internetā jāreģistrējas. Ja ir pieteikts asistents lidostā, tad pie reģistrēšanās lidostā jums pievienojas asistents. Reizē ar biļetes iegādi, var pieteikt arī asistentu uz visu lidojuma laiku.

Ārzemēs ir ļoti svarīgi sargāt savus dokumentus, naudu, biļetes un viedtālruni. Ļoti

piemēram, ja brauc viens vai divatā, var daudz apskatīt, bet, ja brauc draugu/paziņu kompānijā, tad daudz laika aiziet plāpāšanā un apskatīt izdodas mazāk.

Vērtīgas un vajadzīgas diskusijas

28. septembrī vienlaikus risinājās

2 diskusijas: Rehabilitācijas centrā psiholoģe Sandra Freimane vadīja pārrunu par nedzirdīgo bērnu attīstību, izglītību un nākotni, bet Rītausmā projekta “LNS darbības stiprināšana - 2018” ietvaros LNS viceprezidente Inese Immure kā paneldiskusijas “Nedzirdīgie – pilsoniskās sabiedrības daļa, kas izmanto zīmju valodu (*skat. augšējo attēlu 5.lpp.*). Problēmas un risinājumi” vadītāja rosināja debatēt par zīmju valodas lomu izglītības procesā un to, kā nedzirdīgiem būt līdzvērtīgiem sabiedrības pilsoņiem.

Šajā diskusijā piedalījās:

Ilona Vindava no pirmsskolas izglītības iestādes “Dzintariņš”, Kristiāna Pauniņa no Rīgas skolas bērniem ar dzirdes traucējumiem, Iveta Kļaviņa un Uldze Strazdiņa no Valmieras Gaujas krasta vidusskolas, Elīna Celmiņa, Ineta Pikše, Silvija Reinberga, Mudīte Reigase no Labklājības ministrijas, Baiba Bašķere no Valsts izglītības satura centra, Anete Ilves no Izglītības un zinātnes ministrijas, Edgars Kainaizis no Rīgas domes Labklājības departamenta un Ludmila Margeviča no Izglītības, kultūras un sporta departamenta, Laura Zeltiņa no Baltijas Bērnu fonda un Dāvis Zalāns no Kultūras ministrijas.

Diskusija izvērsās ļoti dzīva – dalībnieki atzina, ka tā bija vērtīga, jo daudz ko jaunu uzzinājuši. Tātad tika sasniegts galvenais mērķis – veicināt kritisko domāšanu, kas balstīta uz iegūtām zināšanām un sekmē LNS biedru un darbinieku pilsonisko aktivitāti.

Sagatavošanas darbus pasākumam veica darba grupas vadītāja Brigīta Lazda kopā ar darba grupas locekļiem Sandru Gerenovsku, Inesi Immuri, Kristīni Magoni, Māru Lasmani u.c.

Pasākuma norisē bija iesaistīti vairāk nekā 150 dalībnieki – LNS darbinieki un biedri, to skaitā no LNS reģionālajām biedrībām un grupām dažāda vecuma cilvēki.

svarīgs ir viedtālrunis, ar to var sazināties ar radiem, draugiem, vajadzības gadījumā meklēt Latvijas vēstniecības palīdzību, piemēram, ja nozagti dokumenti.

A. Osmanis salīdzināja, ka agrāk ārzemēs vajadzēja karti, lai kaut ko atrastu un neapmaldītos, bet tagad vienkārši viedtālrunī ieslēdz navigatoru. Viņš deva daudzus vērtīgus pado-

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Paneļdiskursija

Diskusijas gaitu izvērtēja projekta vadītāja **AIJA SANNIKOVA**: “Mūsu darbības praksē šis ir nebijis gadījums, kad ieradušies visi uzaicinātie dažādu institūciju pārstāvji. Mēs ceram uz sekmīgu sadarbību, jo mērķis ir kopīgs – panākt, lai nedzirdīgie varētu būt līdzvērtīgi sabiedrības pilsoņi, paust savu gribu, realizēt savas sabiedriskās vajadzības un tiesības ierobežotas zīmju valodas pielietošanas situācijā. Visu šeit diskutēto dokumentēsim, apkoposim priekšlikumus tālākai rīcībai un iekļaušanai jaunos projektos.”

Mēs – Latvijas simtgadei

Tajā pašā dienā pl. 18 notika cita LNS projekta “Vēsturiskais ceļš” uz simtgadi” prezentācija (apakšējā attēlā). Projekta dalībnieki par savu veikumu tajā saņēma rozi un LNS Pateicības rakstu.

Pateicības raksti pasniegti: Elfai Zariņai, Mārai Lasmanei, Jurim Elbrotam, Agītai Intsonēi, Armandam Hildebrantam, Olgai Anufrijevai – Fjodorovai, Harijam Rencim, Varim Salmiņam, Jurim Grundulim, Kristīnei Kristai Magonei, Edgaram Celmiņam, Raitim Ozolam, Aināram Osmanim, Ivetai Krazei, Aldim Ādamsonam, Uldim Ozolam, Andrim Bergmanim, Regīnai Rizikai, Gundegai Paņko, Dārtai Elizabetei Zariņai, Sergejam Lasmanim, Līgai Bauerei, Sanitai Gabrānei, Valdim Voitkevičam, Līgai Pauniņai, Vitoldam Volontam, Sandrai Gerenovskai, Dacei Lācei, Elvim Jēkabsonam, Iv-

aram Kalniņam, Kristapam Legzdiņam, Elvīrai Čaikai, Artim Ozolam, Kristai Blīgznai, Ilonai Liniņai, Jolantai Znotiņai, Paulim Kalniņam, Skaidrītei Baurei, Ilzei Kopmanei, Kristapam Pildiņam, Anetei Arājai, Rotai Gulbei, Inesei Immurei, Brigītai Lazdai, Aijai Sannikovai, Ilzei Roķei, Karīnai Pavlovai.

Prezentācijas, svētku lielkoncerts, atpūta

Sestdien, 29. septembrī notika Nedzirdīgo nedēļas svētku pasākums – Nedzirdīgo dienas svinēšana Rītausmā. Tas gan sākās diezgan nopietni – ar Zigmāra Ungura pre-

skolēni parādīja melodeklamāciju “Silta sirds”, Rīgas – deju “No zobena saule lēca”, Valmieras – “Brālīts mūsu dancināja”, Raiņa skola izpildīja divas melodeklamācijas.

Rītausmas jaunieši demonstrēja savdabīgu priekšnesumu, kas saucās laikmetīgā deja “Izdejot valodu” (centrālajā attēlā). Bija ļoti patīkami, ka arī tulki pēc kāda ilgāka laika piedalījās ar savu tulku kori un melodeklamāciju “Mums pieder tik daudz”. Biedrības tos priekšnesumus, kuri bija redzēti Valmieras festivālā, demonstrēja atsvaidzināti – ar entuziasmu un izdomu.

Par veiksmīgu līdzšinējo sadarbību un atbalstu Latvijas nedzirdīgo kopienas kultūras attīstībā LNS prezidente Sandra Gerenovska pasniedza **LNS Pateicības rakstu** Rīgas internātdusskolai bērniem ar dzirdes traucējumiem; Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolai; Rīgas pirmsskolas izglītības iestādei „Dzintariņš”; Daugavpils logopēdiskajai internātpamatskolai – attīstības centram; Valmieras Gaujas krasta vidusskolai – attīstības centram; Dienas centram “Rītausma”; LNS Jauniešu centram. Arī visu citu priekšnesumu autori – visas biedrības saņēma Pateicības rakstus.

Savukārt par ilggadēju ieguldījumu Latvijas Nedzirdīgo kopienas kultūras attīstībā LNS Prezidenta pateicība tika pasniegta **Olgai Anufrijevai - Fjodorovai**.

zentāciju par sabiedrības integrācijas pamatnostādņiem un biedrību prezentācijām par pilsonisko sabiedrību un radikālismu.

Sekoja svētku koncerts, kurā uzstājās amatiermākslas pārstāvji no visām biedrībām (skat. attēlus 6.lpp.). Koncerta sākumā uzstājās arī nedzirdīgo skolu audzēkņi. Daugavpils

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Erudīcijas konkurss, izstādes

Pēc svētku koncerta norisinājās erudīcijas konkurss, ko vadīja LNS viceprezidente Inese Immure. Jautājumus konkursam bija sagatavojuši Ieva un Dāvis Immuri.

Konkursā bija sešas kārtas, katrā astoņi jautājumi. Piedalījās 13 komandas: Latgale; Vēju pilsēta; Latgales sirds; Ozolziļes; 10x10; Tulkis; Daugava; Simtgades patrioti; Goldingen; Cerība; LNS JC; Tukums; MOON.

Jautājumi bija interesanti, piemēram, pats pirmais jautājums šķita pārlietu viegls, bet patiesībā ļoti maldinošs. Konkursa jautājumus skatiet atsevišķā lapā – ielikumā. Atbildes uz jautājumiem nevajag mums sūtīt, mēs ar tiem iepazīstināsim, lai mūsu lasītāji var padomāt, mēģināt uzminēt atbildes. Arī uz vietas klubā varat sarīkot šādu konkursu. Pareizās atbildes publicēsim novembra KS numurā.

Bet erudīcijas konkursā uzvarēja komanda "Latgale" (Rīgas RB Latgales grupa). Tās sastāvā: Dzintra Intsone, Agita Intsone, Inita Puhovska, Marija Priedīte,

Dzintra Jansone, Tamāra Saveika (apakšējā attēlā pa labi).

"Vēju pilsēta" (Liepāja) tika otrā vieta. Trešajā – "Latgales sirds" (Rēzekne).

Visu nedēļu bija atvērts arī LNS Vēstures muzejs, kurš gadu gaitā tiek papildināts un pilnveidots un tāpēc tagad raisa biedru interesi.

Līga Pauniņa, LNS muzeja pārzine: Nedzirdīgo nedēļā muzeju apmeklēja vairāk nekā 70 cilvēki no visām Latvijas malām, kā arī no Zviedrijas. Zviedru viesi jutās pārsteigti, ka mums ir pašiem savs muzejs, jo tāda Zviedrijā nav, kaut arī Zviedrijas Nedzirdīgo asociācija jau pastāv 150 gadus. Lūk, viņu ieraksts LNS muzeja atsauksmju grāmatā: "Paldies par jauko uzņemšanu, ciemojoties Latvijā, tā man bija interesanta pieredze par jūsu nedzirdīgo vēsturi. Ar sveicību Patrik un Arne".

Daudzi skatījās standus par biedrībām un skolām, dalījās ar savām atmiņām, interesējās par V. Kraukļa fotogrāfijām, nedzirdīgā

tēlnieka V. Treija darbu, dāvinājumiem u. c.

Iepazinās ar apspriežu materiāliem par Vidzemes kurlēmno biedrības dibināšanu un Valmieras biedrības dibināšanas maiņu. Aplūkoja vecos oriģinālos Statūtus un protokolus utt.

Pašlaik tiek gatavoti vēstures materiāli, kas saistās ar Nedzirdīgo dienu vēsturi. Tuvo kājā laikā tie būs ievietoti LNS mājaslapas sadaļā "Pasaules Nedzirdīgo diena".

Foajē varēja apskatīt arī dienas centra "Rītausma" un nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" darbu izstādes.

"Cerības" izstādē bija iekļauti darbi, kas tapuši šovasar 20. – 22. jūlijā vasaras plenērā Rojā (apakšējā attēlā pa kreisi). Galvenā – jūras tematika. Izstādē piedalījās Viktors Baikovs, Santa, Rūdolfs un Roberts Kesenfeldi, Agnese un Zenta Kišunes, Dāvis Martinsons, Ieva Vilciņa, Emīlija Balode. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Juris Grundulis un Valdis Krauklis

